

УДК 336.226.1:631.16

Боровик Петро

к. е. н., доцент

Уманський національний університет садівництва

м. Умань

Борисенко Олександр

Уманська філія Київського інституту бізнесу та технологій

м. Умань

ПОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ВИТРАТ З ОХОРОНИ ТА ПОЛІПШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

Анотація

В статті розглянуто проблеми використання сільськогосподарських угідь в Україні. За результатами дослідження авторами запропоновано напрями вдосконалення чинної вітчизняної системи рентних податкових платежів за використання земельних угідь сільськогосподарського призначення.

Ключові слова: сільськогосподарське землекористування, оборот сільськогосподарських угідь, охорона та поліпшення агроугідь, земельні податкові платежі, земельний податок.

В умовах загострення світової продовольчої кризи земельні ресурси України виступають важливим фактором забезпечення продовольчої безпеки як нашої держави, так і світу в цілому. Україна володіє майже однією шостою світових запасів чорноземів, які в сучасних умовах цілком можуть розглядатись у якості такого ж активу для держави, як нафта та газ для країн близькосхідного регіону. Наявні в Україні сільськогосподарські угіддя є гарантією участі вітчизняної економіки у світових інтеграційних процесах, а сільське господарство, у світлі фінансової кризи, що охопила всі країни світу, є однією з небагатьох галузей економіки, здатних забезпечити нарощення експортного потенціалу та покращити стан платіжного балансу.

В зв'язку з цим, питання економічного стимулювання раціонального використання земельних угідь, їх повноцінного залучення в господарський оборот та належного регулювання процесів землекористування є проблемою державної ваги. Тому постає нагальна потреба вдосконалення чинної системи обов'язкових платежів за земельні угіддя сільськогосподарського призначення з метою забезпечення стимулювання раціонального їх використання та належного господарського обороту земельних ресурсів, створення надійного джерела фінансування заходів з охорони і поліпшення ґрунтів та розвитку сільських територій.

В зв'язку з цим варто зазначити, що напередодні формування ринку сільськогосподарських угідь та початку процесів інвестування потужних іноземних капіталів у вітчизняний земельний ринок, питання забезпечення джерел фінансування охорони, поліпшення та контролю належного використання агроугідь залишається недостатньо розробленим та невирішеним, що не дозволяє державі належним чином впливати на оборот сільськогосподарських земель.

Слід відзначити, що ще У. Петті писав, що саме земля є матір'ю всього

багатства [1, с. 211]. Земельні ресурси це не тільки особливий засіб виробництва, який служить джерелом отримання доходів для сільськогосподарських товаровиробників.

За рахунок того, що аграрні товаровиробники вирощують на землі сільськогосподарську продукцію а також продають її та переробляють, існують та розвиваються не лише сільськогосподарська сфера, але й інші галузі економіки. Тому питання визначення джерел фінансування витрат, пов'язаних з раціональним землекористуванням а також забезпечення джерел фінансування заходів з охорони і поліпшення угідь нині для вітчизняної сільськогосподарської галузі є надзвичайно актуальними.

Результати попередніх досліджень, присвячених зазначеній проблематиці свідчать, що держава отримує до бюджетів всіх рівнів з 1 га сільськогосподарських угідь на всіх етапах реалізації сільськогосподарської продукції та продукції її переробки близько 3 тис. грн. податків, зборів та платежів [2, с. 330]. Проте, незважаючи на це, заходи по охороні і впорядкуванню земель не забезпечені закріпленими тільки на ці цілі джерелами доходів та фінансуються лише за рахунок інших доходів місцевих бюджетів чи спеціальних позабюджетних фондів, оскільки в державному та місцевих бюджетах України не вистачає коштів на проведення заходів із охорони та поліпшення земель. Тому, державі слід терміново знайти додаткові джерела фінансування землеохоронних заходів.

На нашепереконання, ними можуть бути:

- відрахування з виручки з реалізації і переробки сільськогосподарської продукції всіх суб'єктів бізнесу, крім сільськогосподарських підприємств, які отримують доходи внаслідок продажу сільськогосподарської продукції, її переробки, та реалізації товарів, що отримані від переробки сільськогосподарської сировини (на зразок збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства);

- частина податку на прибуток суб'єктів бізнесу, які отримують доходи внаслідок продажу сільськогосподарської продукції, її переробки, та реалізації товарів, що отримані від переробки сільськогосподарської сировини, що сплачуються ними до бюджету.

Всі підприємства, що реалізують сільськогосподарську продукцію та продукти її переробки, напряму зацікавлені в підвищенні родючості ґрунтів, адже внаслідок цього вони отримують вищі доходи.

Крім того держава також зацікавлена в фінансуванні заходів щодо поліпшення родючості ґрунтів, адже вона отримує значні суми податків саме внаслідок вирощування аграрними товаровиробниками сільськогосподарської продукції та її переробки і реалізації. Тому, враховуючи критичний стан вітчизняних ґрунтів, на нашу думку, слід одночасно застосувати обидва запропоновані нами джерела фінансування заходів щодо охорони і поліпшення ґрунтів.

Список використаних джерел

1. Петти, В. Экономические и статистические работы [Текст] / Пер. под

ред. М. Смит. – М. : Гос. соц.-екон. изд-во, 1940. – XXVIII + 324 с.

2. Непочатенко, О. О. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників та шляхи його вдосконалення [Текст] / О. О. Непочатенко, П. М. Боровик, М. М. Уманець // Сталий розвиток економіки : Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2013. – № 1(18). – С. 328-333.

УДК 336.2:631.11(477)

Дема Дмитро
к.е.н., професор, завідувач кафедри
Житомирський національний агроекологічний університет
м. Житомир

НЕОБХІДНІСТЬ ЗМІН В ОПОДАТКУВАННІ АГРОХОЛДИНГІВ

Анотація

Запропоновано відмінити оподаткування агрохолдингів через механізм спеціального податкового режиму. Пропонується об'єктом оподаткування в агрохолдингах використовувати прибуток та запровадити соціальний податок для відновлення інфраструктури сільських територій.

***Ключові слова:** агрохолдинг, оренда, земельний пай, податок, соціальний податок.*

В процесі реформування колективних сільськогосподарських підприємств земля і майно, які знаходилися в їх власності були розпайовані. Більше 6 млн. селян одержали в приватну власність земельну ділянку (земельний пай) середнім розміром 4,3 гектарів та майновий пай різної вартості. Селяни по-різному використали це майно. Спочатку значна кількість селян вирішили самостійно господарювати на розпайованій землі, але це не всім вдалося. Результатом цього стало створення великої кількості підприємств по виробництву сільськогосподарської продукції різних організаційно-правових форм, зокрема, фермерських господарств, агрофірм, орендно-приватних підприємств, господарських товариств, сільськогосподарських кооперативів та інших, які орендували земельні паї селян. Слід відмітити, що на початку реорганізації аграрних підприємств, більшість селян свої земельні паї передали підприємствам, які були створені на місці розпайованих колективних підприємств. Значна кількість цих підприємств не змогла ефективно використовувати землю селян, яку вони передали їм в оренду. В цей час розпочинається переливання капіталу промислових підприємств в аграрний сектор через оренду значної кількості земельних паїв цими підприємствами, які одержують назву агрохолдингів. Їх функціонування в аграрному виробництві має як позитивні так і негативні сторони. З однієї сторони вони позитивно вплинули на підвищення ефективності аграрного сектору економіки, з іншої-створили ряд проблем – екологічного, соціального та фінансового характеру.